

A2

KULTURNÍ ČTRNÁCTIDENÍK
2. 3. 2011 ROČNÍK VII
ADVOJKA.CZ
CENA 39 Kč

5

SURREALISMUS VE FILMU

přehled arabského tisku

s Bobem Kuříkem

o skryté válce v Chiapasu

Šoková doktrína Naomi Kleinové

Effenberger-Švankmajerová

a Biče svědomí

sólová deska Tomáše Vtípila

jazzové zbraně Petera Brötzmanna

Ilustrace Dora Dutková, 2011
ISSN 1803-6635

obsah téma: surrealismus ve filmu

- 6 Na průzkumu imaginace. Biče svědomí Evy Švankmajerové a Vratislava Effenbergera / Miloslav Caňko
- 10 Provokace a kraviny. Surrealismus v rukou dvojice Delépine a Kervern / Antonín Tesař
- 11 Umění paniky. Kinematografie krutosti podle Jodorowského a Arrabala / Tomáš Stejskal
- 12 Filmový sen o nočních motýlech. Surrealistická animace Raoula Servaise / Eliška Děcká
- 18 Teorie a praxe filmu u surrealistů. Čím je pro rané surrealisty film, snímek a kino / Michael Richardson

komentář

3 Hrdinové a viníci / Lukáš Rychetský

báseň

3 + + + / Viktorie Rybáková

galerie

4 Camera Obscura / připravila Kara Miová

literatura

7 Válka v sépii. Komiksová trilogie Emmanuela Guiberta / Jiří G. Růžička

7 Stanovit vlastní pravidla hry / literární zápisník Tomáše Glance

8 Mezi mystikou a moralitou. Výbor z esejů Reného Daumala / Pavel Ctibor

9 Svět melancholických tučňáků. Rozhovor s Ricardem „Liniersem“ Sirim / Pavel Kořínek

divadlo

13 Alkohol. Rozptýlení. Pijáci v Divadle Na zábradlí / Olga Vlčková

13 Kritici všech zemí EU, spojte se! / divadelní zápisník Vladimíra Mikulky

výtvarné umění

14 México ilustrado. Mexická grafika folkloristická i kosmopolitní / Anna Tkáčová

15 Jaký to má Smysl? Interpretace moderního umění Karstena Harriese / Matěj Motelec

15 Pokus o klasifikaci pražské mladé scény současného vizuálního umění / galerka Václava Magida

hudba

16 Vyhodit intimitu. První sólová deska Tomáše Vtípila / Ondřej Parus

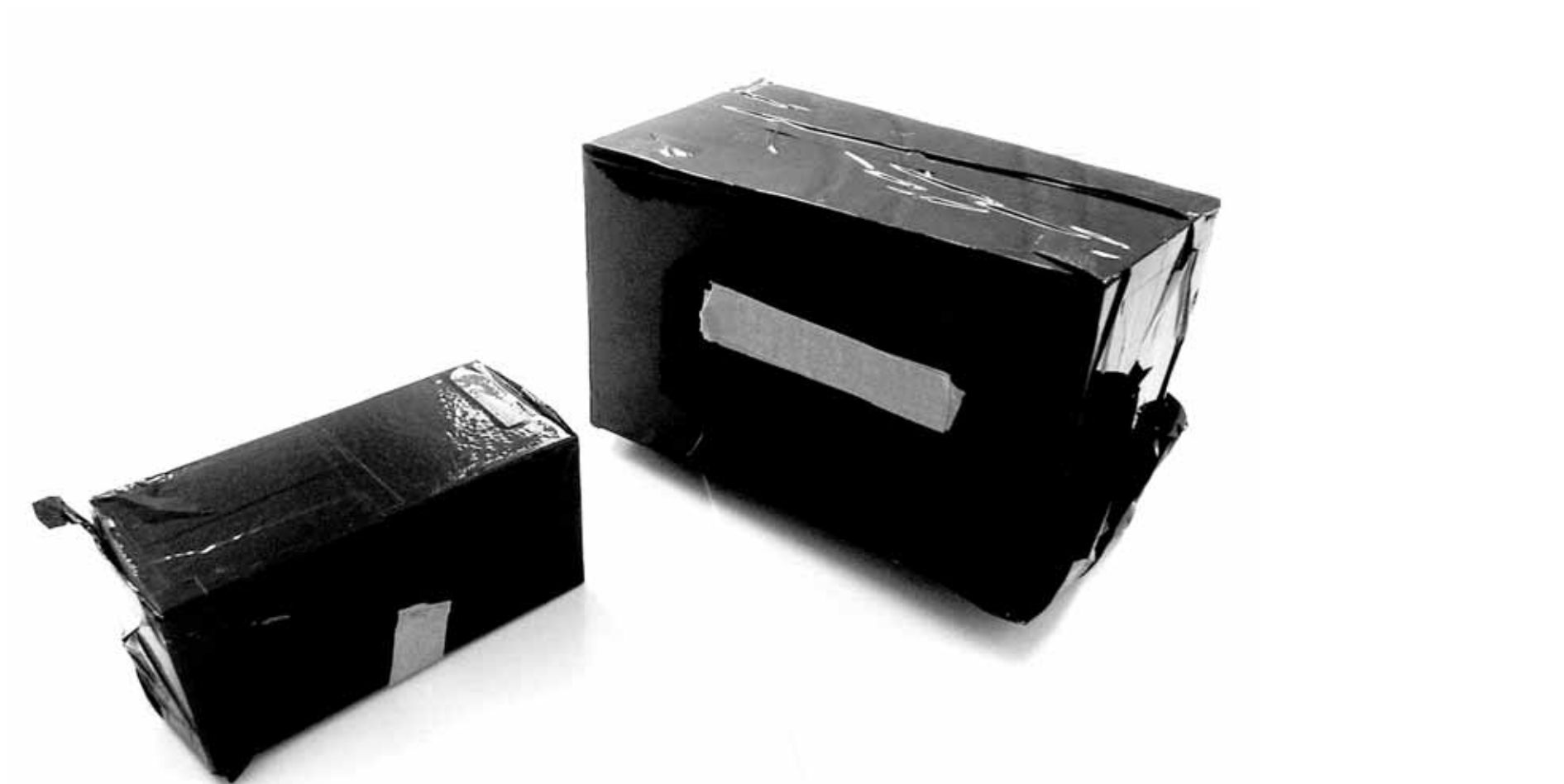
17 Boj břišních stahů. O

Hrdinové a viníci

LUKÁŠ RYCHETSKÝ

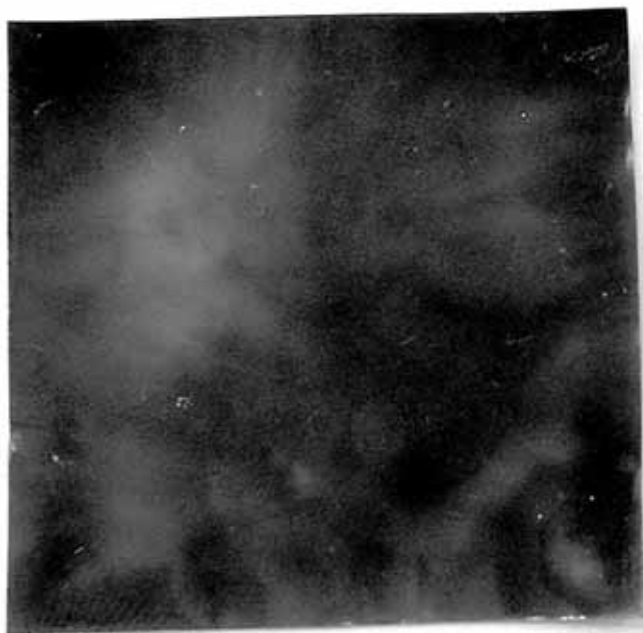
Nedávná sněmovní diskuse při prvním čtení návrhu zákona o uznání protikomunistického odboje přivedla ministra Radka Johna k rozhodnutí nechat připravit podklady pro případný zákaz KSČM. Hledání hrdinů, kterých se v české novodobé historii příliš nedostává, se tak ukazuje jako nerozlučně spojené s označováním viníků totalitní minulosti. Obojí se přitom děje velmi účelově, jako by stačil výčet jmen v případě obou skupin. Označkování těchto komunit má mít zřejmě léčebný efekt, který dokáže nahradit absentsující analýzu a sebereflexi národa poznamenaného čtyřicetiletou a převážně dobrovolnou symbiózou s totalitou. Jinak nelze vysvětlit víru ve společenskou katarzi, která je očekávána jako zákonitý důsledek zákazu KSČM, doprovázeného úředním posvěcením selektivně vybraných účastníků tzv. třetího odboje. Očista všech se má udát prostřednictvím několika „zákonných hrdinů“ a zákazem politické strany.

Slepá víra v sílu symbolů a seznamů a s tím spojená povrchnost provází už druhé desetiletí pokračující diskusi i nad takřka nezměněným názvem českých komunistů, který je pro mnoho lidí, včetně odpůrců zákazu KSČM, hlavním důkazem jejich nereformovatelnosti. Občas se zdá, že kdyby se po vzoru polských a maďarských stran prostě jen zavčas přejmenovali, mohli jsme si všichni ušetřit dvacet let trvající spor. Museli bychom pak konečně připustit, že če

Camera Obscura – Bytové zákoutí

Krabička, díрку odkrýt, díрку zakrýt. V červeni
koupelny alchymie vývojky a ustalovače. Simsalabim.
Podařilo se? Nepodařilo. Kdo by však neměl radost
z těchto kosmických střepů?
Kara Miová

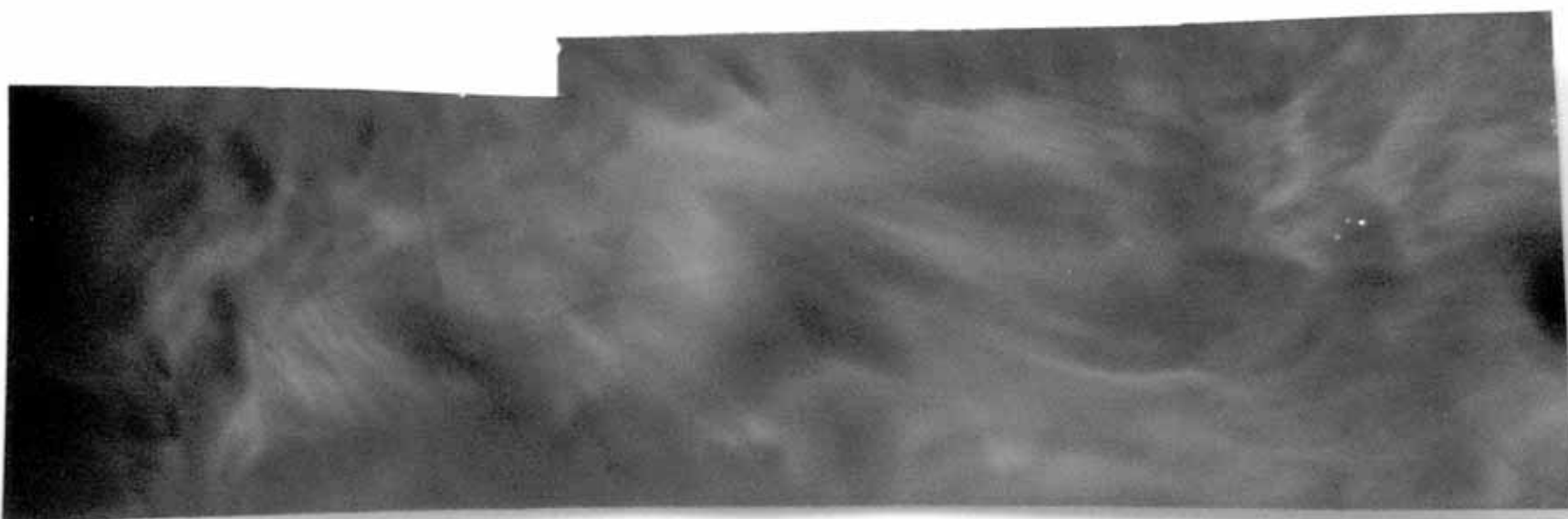
Kuchyně

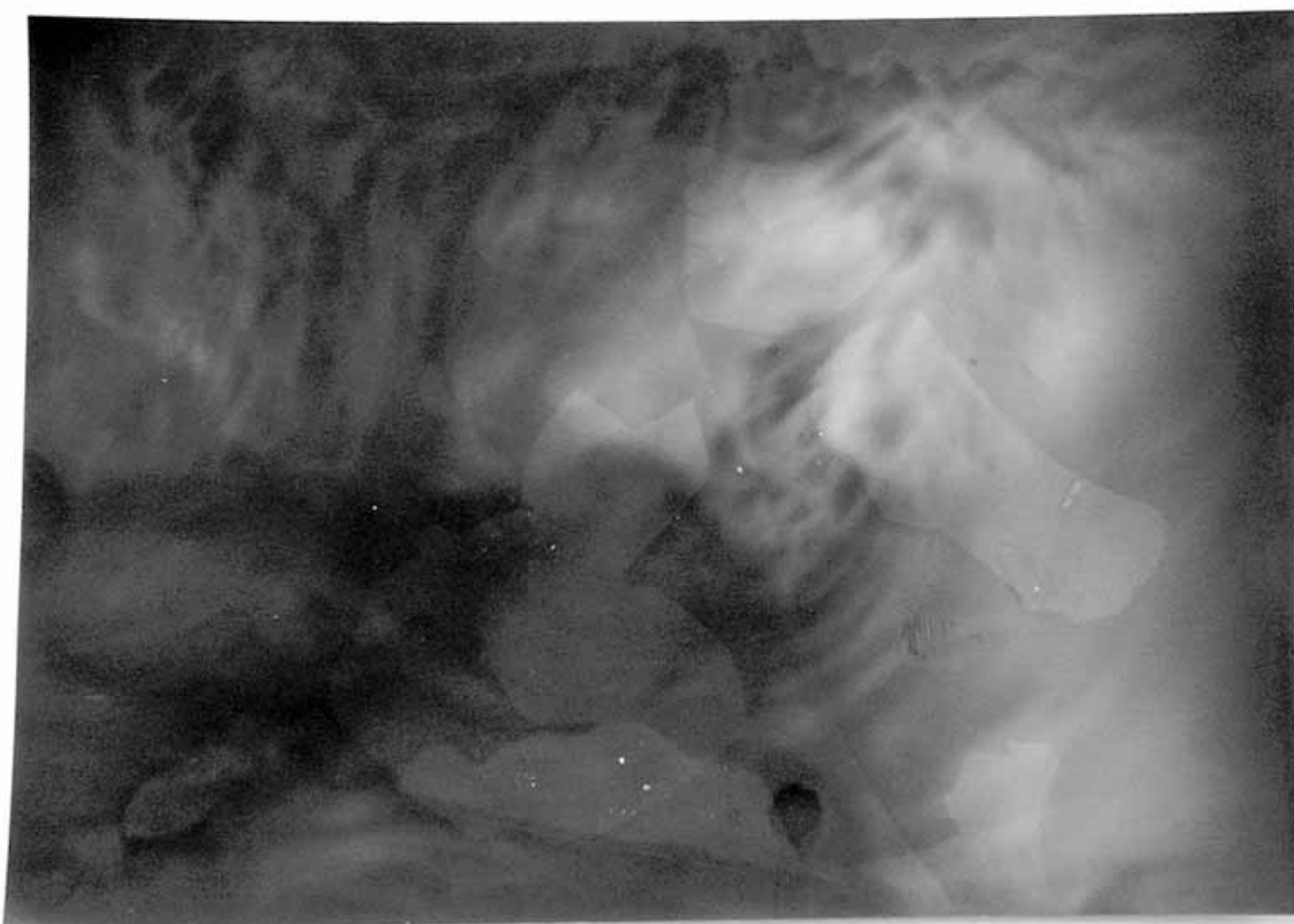
Zpod stolu

Předsíň

Výhled z balkonu

Komora s kompoty

Válka v sépii

Komiksová trilogie Emmanuela Guiberta

Alanova válka francouzského komiksového kreslíře a scenáristy zaznamenává vzpomínky amerického vojáka Alana Copea na druhou světovou válku.

JIŘÍ G. RŮŽIČKA

Válečné memoáry jako komiks? Proč ne. V případě vzpomínek Alana Copea, Američana, který se rozhodl pro život ve Francii, ale nečekejme barvitě popisy bitev ani realistické vylíčení válečných hrůz. Jak Cope píše v první ze tří knih: „Celou tu dobu, ale i později, během války, jsem neustále zažíval nebezpečné příhody, které však s bojem měly málokdy co

Mezi mystikou a moralitou

Po prostoru a času se musí ohnout i čísla

Pod názvem Mlčení rozhání temnoty vyšel výběr z esejů jednoho ze zakladatelů metafyzické revue Vysoká hra Reného Daumala. Autor je zde ukázán nejen jako filosof a básník, ale také jako patafyzik a akademicky orientovaný indolog.

PAVEL CTIBOR

Reného Daumala jsme měli příležitost číst v českých překladech přinejmenším v následujících knihách – *Vysoká hra* (Torst 1993); *Černá poesie, bílá poesie* (Dauphin 1994); *Velká pitka* (Grande beuverie 1938, Prostor 1994); *Mugle*

Provokace a kraviny

Surrealismus v rukou dvojice Delépine a Kervern

Francouzská autorská dvojice Delépine a Kervern přichází ve svých filmech s něčím jako surrealismem pro jednadvacaté století. Jejich svobodomyšlná díla odhazují potřebu teorie a v praxi se soustředí na zlomyslné výbuchy asociální agrese.

ANTONÍN TESAŘ

Jestliže chce Michael Richardson v esejí otištěném v tomto čísle A2 chápat surrealismus ve vztahu ke kinematografii jako proces (ať už tvorby nebo sledování) spíše než jako soubor znaků hotových snímků, pak nám jeho pohled usnadní přiřadit k surrealistickým filmařům i dvojici výstředních tvůrců z Francie Benoïta Delép

Filmový sen o nočních motýlech

Surrealistická animace Raoula Servaise

Mezi animátory inspirovanými surrealismem vyniká Belgičan Raoul Servais schopností zachytit náladu pláten významných surrealistických výtvarníků i originální animační metodou.

ELIŠKA DĚCKÁ

Dílo belgického animátora Raoula Servaise (nar. 1928) je více či méně svázáno s tamějším výtvarným surrealismem po mnoho desítek let. Už v šedesátých letech, kdy začala Servaisova filmová kariéra, natočil například symbolický snímek *Siréna* (Sirene, 1968), kde poprvé zasadil náznakový příběh do typicky servaisovské tísnivé matoucí atmosféry na pomezí snu a reality.

Alkohol. Rozptýlení

Pijáci v Divadle Na zábradlí

Inscenace nového uměleckého šéfa pražského Divadla Na zábradlí Davida Czesanyho *Ambrózie* pohlíží na současnou společnost s pochopením. Hra v Česku populárního německého dramatika Rolanda Schimmelpfenniga přibližuje běžnou zábavu moderního Evropana – opilost.

OLGA VLČKOVÁ

Ambrózie (Ambrosia, 2005) má podtitul satyrské drama. To bylo jako historický žánr v antickém Řecku součástí každoročních divadelních slavností a hrálo se jako odlehčení tragédií. Hru Rolanda Schimmelpfenniga (nar.

Jaký to má Smysl?

Interpretace moderního umění Karstena Harriese

Třiačtyřicet let stará kniha amerického profesora filosofie vyšla česky až nedávno. Autorovo urputně heideggerovské pojetí se s moderním uměním míjelo již v době svého vzniku.

MATĚJ METELEČ

Kniha *Smysl moderního umění* (The Meaning of Modern Art) vyšla v památném roce 1968, v němž bylo jejímu autorovi Karstenu Harriesovi jednatřicet let. Její východiska jsou v existencialismu a Heideggerově filosofii a jejím cílem je „pohlížet na umění jako pokus o vyjádření lids

Vyhodit intimitu

První sólová deska Tomáše Vtípila

Možná, že v těchto dnech získá Českého lva za hudbu k filmu Pouta. Tomáš Vtípil ale nepochybně bude zase spát před hotelem v promrzlém autě, od kterého ani nemá klíčky. Co je to za osamocenost, která se těsně dotýká centra? A proč nejde zkonzumovat? Brněnský hudebník a performer odpovídá sólovou deskou.

ONDŘEJ PARUS

Tomáše Vtípila jste mohli vidět v roce 2004, když přeřval ostatní účastníky celorepublikového kola Slam Poetry, a ještě předtím jste mohli zaregistrovat duo [che], skupinu cs_zvuk nebo Čvachtavého lachtana, jehož pár skladeb zjevivších se na internetu těžilo svou auru i

Teorie a praxe filmu u surrealistů

Text amerického teoretika vymezuje a zároveň relativizuje vztah surrealismu a filmu, ale i termín surrealismus. Záměrně si neklade za cíl pojmy polapit, přišpendlit na novou koncepci a fixovat. Tím by se zpronevěřil samotnému tématu, neb jeho povaha je značně prchavá.

MICHAEL RICHARDSON

Spojování surrealismu s filmem je svůdné. Vyvolává v nás představy nedefinovatelného vztahu, snoubení protikladů světla a tmy, přítomnosti a nepřítomnosti, skutečnosti a imaginace, což jako by umožňovalo dosažení absolutního bodu, jež André Breton označil za cíl surrealismu. Toto spolupůsobení je natolik sugestivní, že se zdá být přítomné v lids

Revoluční sny a realita v Chiapasu

V nejjižnější části Mexika, místě zrodu nejznámějšího současného latinoamerického povstaleckého uskupení, pokračuje neviditelná válka.

LUKÁŠ RYCHETSKÝ
MATĚJ METELEC

Mexický spisovatel Carlos Fuentes označil zapatistický boj za „první postmoderní povstání“. V jaké fázi se toto povstání nyní nachází? Zapatisté žijí stále takřka po celém Chiapasu, zpravidla ve smíšených vesnicích společně s nezapatistickými rolníky. Jejich vliv je značný, nabízejí jednu z životních alternativ, kterou si může rolník zvolit. Otevřené povstání trvá už sedmnáct let, k čemuž je třeba

